

sebno priznanje. H koncu se predsednik zahvali vsem navzočnim za prisotnost ter sklene zborovanje s trikratnim „živio“ našemu milemu cesarju. Vsi zakličejo živio ter stojé pojó cesarsko pesem. Po zborovanju smo se preselili v prostore znanega rodoljuba g. Mikeln, veleposestnika in trgovca, ki nas pozdravi s svojo obiteljo in godbo. Vsi prostori so bili okrašeni z zastavami, vencii in domoljubnimi napisi. Navzočnih je bilo do 60 oseb. Pred zasedanjem je bilo vseh prisotnih predstavljane, katero je dobro izvršil g. Porekar. Med obedom so bile razne napitnice oblastvom, tovarištvu, častiti mnogo zastopani duhovščini, nežnemu spolu, raznim gostom in prijateljem obeh društev. Urednik „Popotnika“ iz Maribora, g. M. Nerat bil je posebno nazdravljen. Mnogo gostov prišlo je iz Ptuja, Ormoža, Središča itd., kateri so le težko prostore dobili. Po pozdravu teh se začne splošnja zabava s petjem in plesom, ki je trajal dolgo v noč. Posebno zahvalo zasluži mešani zbor iz Ptuja, ki se je izborno odlikoval z narodnimi pesmami. Naj bo tukaj vsem hvala in slava izročena, ki so se udeležili tega izleta, ali na kak drugi način spomnili se gostov tega izleta. Žal nam je, da se nekateri niso mogli udeležiti. Spominjali smo se jih. Posebna čast pa še gre g. Mikelnu, njegovaj soprogi in sinu, ker so tako izborno stregli z dobro jedjo in pijačo za vse navzočne in nam okrasili njih prostore. Ta dan nam bode v vednem spominu.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Letos se vlekó razprave o drž. proračunu čudno na dolgo. Nič manj, kakor 600 govornikov se je oglasilo v podrobni razpravi. Dobro, da je mogoče njih število skrečiti. To dela tudi desnica drž. zbora prav, kakor je potrebno. Le dvoje, troje od vsake strani dobode besedo, potem pa se predloži „konec razprave“ in tedaj si ostali govorniki volijo „glavnega govornika“, se vé, da storite to obe stranki za se. Navadni dobi večino glasov najbolji govornik ali pa tudi tak, ki ima še posebnih želj. Sedaj so prišli že srečno črez „ljudske šole“. Naših poslancev je v tem govoril korar stolne cerkve v Ljubljani. č. g. Klun. Ozeral se je še na žalostne razmere ki so na ljudskih šolah po slov. Koroškem. Upajmo, da ni govoril zastonj! Koroški poslanec g. Hock mu je odgovarjal, toda le ene reči mu ni mogel ovreči. — V nedeljo, dne 12. junija ima „šulverein za Nemce“ (ne nemški šulverein) velik zbor v Gradcu. Na ta zbor vabi tudi trdi (!) Nемеc g. dr. Glantschnigg v Celjski „D. W.“ svoje ljudi. Človek, ko bi imel muhe v glavi, vprašal bi pač lahko ta šulverein, kaj bi storil, ko bi mu kje kedaj g. dr. Glantschnigg svoje

otroke ponudil v podporo. Ali bi jih le izpoznali ti možje za nemške. Kolikor, toliko bi jih že spravil v zadrego. — Na Koroškem seza šulverein rad po slov. otrocih, le-ti so tako prav za-nj, saj postavlja svojo šolo najrajši na čisto slov. kraju. Sedaj ga roti nekdo v umazanem nemškem listu, ki izhaja v Beljaku, naj napravi šolo v Golšovem — v vesi, ki ne šteje prav nobenega Nemca, koga naj reši tedaj ondi za nemštvo? — Po kranjskih planinah je bilo uno soboto padlo tu in tam precej snega: v Ljubljani so pa imeli že črešnje na trgu. Zorele so pri Vipavi. V sredo, dne 11. maja, je nastal ogenj v prahalnici tik mesta Kamnik. Nevarnost za mesto je bila tem večja, ker je bilo v prahalnici več centov žvepla. Ko bi se to unelo, bilo bi po vseh prebivalcih; zato pa so bile izbežale že blizu vse ženske in otroci, samo moški so še ostali ter branili in srečno so tudi ubranili — žveplo. Tedaj pa tudi večje nesreče ni bilo. — Tudi na Primorskem je padlo uno soboto snega, posebno pa še na Trebižu in na Predelu, ki veže Primorje s Koroškim. — Mestne volitve v Gorici se vrše takrat brez vsega hrupa, volijo pa se iz večine le italijanski možje. — V Gorici je umrl A. Hribar, vodja na c. kr. učiteljišču. Hvala gre za njim v grob, da je bil vseskozi izvrsten mož, tako v šoli kakor zunaj nje. — Naj bode na novi obrtni šoli v Trstu podučni jezik tudi slovenski, poganjajo se sedaj tamošnji narodni možje. Vrli poslanec v državnem zboru, g. I. Nabergoj, je stavil gledé tega posebno interpelacijo do načnega ministerstva. Kakor pa je podoba, nima minister veliko volje upreti se italijanskim moževom, ki so zoper to. Tu pač ni strah na pravem mestu. — Poslanec Gr. Tuškano so domoljubne gospé v Zagrebu podarile srebrno kupo, ko je prišel iz zapora. To pa je madjarsko vlado koj spravilo iz kože ter bi rada še sedaj gospé dala v kazen, toda nihče se ne najde, ki bi povedal njih imena. To je moško. Ogerskemu drž. zboru je iztekla doba ter bodo že meseca junija nove volitve. Slovaki in sedaj tudi Rumunci ne bodo volili, ker pritiskuje madjarska vladna stranka preveč na volilce. Sila ni kaj prida.

Vunanje države. Gledé Bosne in Hercegovine so se uneli po novinah z nova prepri. Iz njih vidi se pa le to, da nam njiji ne privošči nobena država. — Iz Bolgarije ni izvedeti nobene resnice in je torej bolje, če ne kvarimo z vestmi, ki se dobodo od ondot, papirja. — V Srbiji se sestavlja sedaj novo ministerstvo, v to pride sicer dr. Ristič, ki ni prijazen Avstriji, vendar pa se zatrjuje, da še ostane Srbija tudi naprej Avstriji prijazna. Slabe finance, prazne kase so neki krive, da se ministerstvo poraja le po času. Druga vest pa pravi, da ostane staro ministerstvo. — Ru-

sija nalaga poslej tujim ladijam precej veliko carino, to pa zato, ker se preveč tujih reči uvaža v Rusijo. Car in carica sta se podala v doljno Rusijo h kozakom ob Donu, ter ostane car dalje časa pri njih. — Nemčija se vtrjuje na vseh straneh, najbolj v novem času na mejah Francije. Trdnjave Strassburg, Metz in Poznanj bodo znatno porazširili. Tako hoče železni kancelar. — V Belgiji je novo razgrajanje po delalcih. Uporni delalci gredó kar s sekirami nad druge, če ne potegnejo h kratu z njimi. Pravi se, da je sedaj več ščubarjev prišlo med tamošnje delalce iz drugih držav. Mogoče. — Med Anglijo in Rusijo se ne more narediti pogodba gledé na meje v Afganistanu. Nobena vlada ne prijenja in se je torej sedaj že iz nova pogajanje razdrlo. Boja pa menda za voljo tega ne bode med njima. Anglija se boji, da še ne izgubi kje Indije, ako se zaplete v nesrečno vojsko. — V Franciji se ruši ministerstvo, ker se obotavlja drž. stroškov za toliko prirezati, da bode mogoče izhajati brez novih davkov. To je seveda težko, s čem pa bi potlej plačevali ministri može iz svoje stranke? — Na velikem italijanskem otoku, na Siciliji je velik denarni polom, nihče že skoraj ne ve, ali še ima kaj premoženja ali pa je v tem že vsega izgubil. Dobro, da so v Palermi še poprej volili ministra Crispija, sedaj bi gotovo propadel. — V Mehiki, t. j. v državi, kjer so nadvojvoda Maksimilijana, brata presvitlega cesarja, svoje dni umorili — imajo sedaj moža na čelu svoje vlade, s katerim so popolnem zadovoljni. Možu je ime Porfirij Diaz. Verjetno sicer ni a dobro, če je tako. — V New-Yorku v severni Ameriki misli se na novo postavo, vsled katere se ostro kaznuje, kdor pošlje dinamit ali poprek reči, ki so nevarne življenju, pa jih ne napové, kedar jih da na železnico. Čudno, da še ni take postave.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Vid pri Ptuju.

(Odlomek iz krajne zgodovine. Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

Mariborski župnik Jurij Pileator, o katerem bomo poznej več slišali, pravi v nekem pismu od l. 1610., da je Gregor Križaj župnijo sv. Vida posedal dve leti, namreč 1598 in 1599 in pripoveduje o njem neverjetne reči. Dolži ga celo umora, izvršenega nad nekim Prielmaier-jem, ki je bil advokat pri deželni sodnji v Gradcu. Kako je pri sv. Vidu ravnal s kaplani in s cerkvenim premoženjem, bodi Bogu potoženo! Ker pa je deželni vladar ukazal, da morajo svetni cerkvena posestva duhovnikom izročiti, je Križaj župnijo sv. Vida toliko rajši Hočkemu župniku prepustil, ker ga

je ljudstvo itak zelo sovražilo. Hočki župnik je bil takrat zgorej imenovani Jurij Pileator, ob enem župnik v Mariboru, ki je Križaju dal za to 665 gld. in ob enem obljubil, plačati za l. 1598. in 1599. dolžne davke.

In ta novi župnik v resnici zasluži, da si ga bolj ogledamo.

Jurij Pileator ali prav za prav Klobučar, kajti to pomeni njegovo latinsko ime, je bil okolu l. 1565. v spodnjem Kočevju na Kranjskem rojen. Prvo sv. mešo je služil l. 1590. v Kamnici pri Mariboru, kjer je potem tudi nekaj čez tri leta kaplanoval. L. 1593. je prišel za slovenskega kaplana v Maribor, kjer so mu čez četiri leta dali službo „kurmeisterja“, katero je dve leti opravljal. L. 1599. je postal župnik v Hočah in ker je kmalu na to kupil od Križaja še župnijo sv. Vida, imel je ob enem dve župniji. Kar sledujo zadeva, je Pileator, pozivaje se na nek stari urbar, trdil, da je kot župnik v Hočah vogt, fevdni gospod in patron ove župnije in da jo lahko po drugem duhovniku oskrbuje. Poslal je torej l. 1600. tje svojega očeta, ki se je bil dal po smrti svoje žene v mešnika posvetiti.

Ta starejši Pileator je faro sv. Vida oskrboval dve leti in je najbrž tudi tam umrl.

Med tem je vsled smrti župnika Antona Manikorja bila dne 18. julija 1601 izpraznjena župnija v Mariboru in meščani so Krškega škofa prosili, naj bi jim bivšega „kurmeisterja“, zelo priljubljenega Pileatorja za župnika dal. In res, že dne 19. oktobra t. l. je bil župnikom imenovan v Mariboru in kmalu po imenovanju se je tudi tje preselil. Pri vsem tem ostal je še pa tudi župnik hočki in vidovski. Ker pa je vedel, da je to protipostavno in bi utegnil zaradi tega sitnobe imeti, hotel se je vsaj župnije sv. Vida znebiti. Nagovoril je toraj župnika pri sv. Petru niže Maribora, Ernesta Latoma, da se je 7. marca 1602 svoji župniji odpovedal in k sv. Vidu šel. Čez 5 tednov, — dne 13. aprila t. l. se je potem obvezal, da bo Pileatorju plačal 1300 gld., za „likof“ mu pa še povrh dal 10 cekinov in eno pozlačeno kupico, ako mu bo ob Jurjevem faro sv. Vida dolgov prosto izročil.

Pileator je pogodbo z vsemi pogoji podpisal in Simonu Ungerju, kaplan na Gori naročil, naj faro sv. Vida z vsemi pravicami ob Jurjevem l. 1602 izroči omenjenemu Latomu. To se je tudi zgodilo. Pa dasi je Pileator obljubljen svoto prejel, vendar ni dolžnih davkov poravnal. In tako se je zgodilo, da so novemu župniku še v tistem letu vso desetino zarubili ter jo najpred Erazmu Dietrichu Stein-skemu, potem pa Wolfu Dietrichu Idungsbeuškemu v najem dali.

Župnik Ernst Latom rojen l. 1570. v Tinjaah na Koroškem je bil l. 1595. od Krškega